

JEDAN GRAD, JEDNA BORBA

Piše ko zna, smije i umije; izlazi kad treba i mora; štampa se u kućnoj radinosti.

CRNI BILANS 'PODUZETNIČKOG DUHA'?

Mlada radnica
FORTITUDO Travnik, u vlasništvu
tešanjске grupacije AS
10. januar 2017.

Iznenadno preminula na radu, u ledenoj tvorničkoj hali. Sindikat i porodica negiraju da je do smrti došlo usljed hladnoće na radnom mjestu. Obdukcije nije bilo. Porodica je ustvrdila da u tvorničkoj hali nije hladno, iako je sam rukovodilac tvornice izjavio da je hale nemoguće zagrijati – ali zbog toga nije obustavljen rad, iako su poslodavci dužni radnicima obezbijediti odgovarajuće uslove rada.

Policija je prije bilo kakve istrage izjavila da smrt nije uzrokovana hladnoćom.

U susjednoj Hrvatskoj bilježe nagli porast broja srčanih udara usljed hladnoće. Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH upozorio je 5. januara 2017. godine: "Hronični bolesnici (srčani, plućni, bubrežni, dijabetičari, osobe sa visokim pritiskom, itd.), starije osobe, djeca i trudnice, predstavljaju rizične grupe stanovništva koje su posebno osjetljive na niske temperature... Zdravo radno aktivno stanovništvo i omladina, koji znatan dio dana provode na otvorenom prostoru, takođe je izloženo opasnosti od štetnog djelovanja niskih temperatura."

Bez obzira na to upozorenje, nadležni su izdali samo jednu PREPORUKU, i to tek 9. januara, da se skрати radno vrijeme radnika na

otvorenom - radnici u zatvorenim nezagrijanim prostorima se ne spominju. Niti jednom poslodavcu nije naloženo da obustavi rad ako se radnicima ne mogu obezbijediti odgovarajući uslovi rada, što su obavezni po zakonu.

Širom zemlje radništvo već danima radi na ekstremnim minusima i u zatvorenim prostorima i na otvorenom: ulični prodavači, komunalci, prodavači u tržnim centrima i malim prodavnicama, noćni čuvati i zaštitari, radnice i radnici po proizvodnim pogonima itd.

Danima prije toga svi koji su radili na otvorenom bili su izloženi pogubnom zagađenju zraka koje nas je i dovelo

na peto mjesto na svijetu po smrtnosti od posljedica toga.

Postojeći Zakon o zaštiti na radu je predratni i praktično su neprovođive kaznene sankcije jer su kazne u dinarima. Kao takav, međutim, ne smeta Larsu Gunaru Vigemarku, šefu delegacije EU u BiH, a jako mu je smetao prethodni 'titoistički' Zakon o radu (koji su inače usvojili 1999. u BiH uveliko 'demokratizovanoj' evropskim i američkim instrukcijama). Inspekcije rada, kao i obično, nisu na terenu.

Novi Nacrt Zakona o zaštiti na radu je mjesecima u proceduri, za razliku od Zakona o radu koji je usvojen po hitnoj proceduri - da bi se ubrzano mogla napojiti stranačka birokratija parama od kredita MMF-a.

U Nacrtu se inače ne spominje temperatura na radnom mjestu. Očigledno se vodi računa da se velike gazde i poduzetnici ne istroše na hlađenje ljeti i grijanje zimi.

Da je njihov interes za naše vlasti prioritet govori i izjava premijera FBiH Fadila Novalića koji je u septembru prošle godine pozvao poslodavce da budu "agresivniji prema institucijama vlasti" jer je na poslodavcima najveće opterećenje. To što radnici i radnice rade bez zaštite, ikakvog osiguranja, za minimalne nadnice, na kratkoročnim ugovorima, bez sindikalne podrške, za premijera Novalića je vajda ono 'pozitivno poslovno okruženje'

PODSJEĆAMO:

Zakon o radu i drugi vidovi urušavanja radničkih prava, mjere štednje (zdravstvo, školstvo, socijalna zaštita), rasprodaja javnih dobara i resursa – sve ovo se odvija po Reformskoj agendi, koju su skrojili: Evropska unija, MMF i domaći vlastodršci uz zdušnu pomoć domaćih i stranih ekspertskih plaćenika.

Za Reformsku agendu su glasale SVE parlamentarne stranke u Federaciji BiH: SDA, SBB, SDP, HDZ i privjesci, NS, DF, HDZ 1990, A-SDA, BPS, SBiH, Laburisti

Još neki tragični slučajevi koji su prošli praktično bez ikakve detaljnije istrage i nisu ponukali nadležne na bilo kakve značajnije korake radi zaštite radnika - efikasne inspekcije rada i dalje redovno izostaju:

Dvojica građevinskih radnika FAMUS gradnja Tešanj; januar 2015.

Poginuli prilikom rušenja skele s građevine na Marindvoru. Nisu imali propisanu opremu, kao ni radnici na drugim gradilištima iste firme, kojih ima širom Sarajeva. Skela nije bila napravljena po sigurnosnim standardima što je postalo očigledno kada je postavljena nova, propisno konstruisana i osigurana. Gradilište je inače bilo neobezbijedeno, kao i mnoga druga širom grada jer građevinski poduzetnici štede i vrijeme i novac radi ostvarivanja što većeg profita, i puka je slučajnost da nesreća nije, uz nesretne radnike, odnijela još na desetine žrtava, prolaznika ili putnika u gradskom tramvaju.

Dvoje djece Nexe d.o.o. Sarajevo; maj 2015.

Djeca radnika pozvanog da na slobodan dan, u nedjelju, obavi neke poslove, stradala prilikom obrušavanja pijeska u betonari, dok su se igrala u prostoru gdje je pristup nezaposlenima zabranjen. Niko nije odgovarao, rezultati istrage nisu objavljeni.

Jedan rudar Rudnik BANOVIĆI, mart 2016.

Četiri rudara Rudnik KAKANJ, oktobar 2015.

Pet rudara Rudnik RASPOTOČJE, septembar 2014.

Poginuli u jamama od obrušavanja ili od posljedica gušenja. Oprema koja može spriječiti tragične ishode u rudarskim nesrećama uvijek je neadekvatna i zastarjela. Sigurnosni propisi za rudnike na snazi u BiH datiraju iz osamdesetih godina prošlog vijeka.